

INUIT
PISINNAATITAAFFIINUT
INSTITUTI

INUIT
PISINNAATITAAFFII
QITIUTILLUGIT

INATSISARTUNUT
NALUNAARUSIAQ 2021-22

INUIT PISINNAATITAAFFII QITIUTILLUGIT – INATSISARTUNUT NALUNAARUSIAQ 2021-22

Aaqqissuisut: Nadja Filskov, Kathrine Storgaard Carlsen, Maria Ventegodt, Louise Holckilu
(akisussaasoq)

Nalunaarusiami 2021-imi aggustimiit 2022-imi juuli qaammat ilanngullugu suliat/sammisat
eqqartorneqarput.

Kalaallisuunngortitsisoq: Maybritt Lynge

Ilusilersuisoq: Hedda Bank

Naqiterisoq: Nuuk Offset

Saqqaaani asseq: Saamerlerniit: Paornánguaq J Jessen, Naja Lyberth, Holga Platou, Hedvig
Frederiksen Cecilia Edel Poulsen-ilu, kalaallit arnat akuserseqqaaratik spiralilersittut ilaat
tallimat. Assit: Cebastian Miki Rosing

Assit: Cebastian Miki Rosing (s.9), John Rasmussen (s.11+15), Oscar Scott Carl (s.13),
Arnajaraq Støvlbæk (s.17), Tilioq (s. 19), Jenna Christina/Unsplash (s.21)

ISBN: 978-87-7570-100-1

e-ISBN: 978-87-7570-103-2

© 2022 Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti – Danmarkimi nunatsinnilu nuna tamakkerlugu
inuit pisinnaatitaaffii pillugit sullissivik

Saqqummiussaq una ilaannaaluunniit, najoqqutarisaaq ersarissumik nalunaarlugu,
akissarsiutaanngitsumik atorneqaqqissinnaavoq.

Ilaatigut naqinnerit angisuut, oqaaseqatigiit naatsut, oqaatsit kittoraasikkat ikittut, titarnertaat
naaneri nalleqqatigiinngitsut assersuutillu ersarissut atorlugit, saqqummiussatta sapinngisaaq
tamaat tamanit atuarneqarsinnaanissaat anguniagaraarput.

Pissarsiarisinaanera pillugu uani annertunerusunik paasisassarsiorit:

www.menneskeret.dk/tilgaengelighed

IMARISAI

- 5** AALLAQQAASIUT
- 6** "INNUTTAASUT INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ILISIMASAAT NUKITTORSASSAVAGUT, QANGALU MAANNALU INNARLIINERIT PAASINARSARLUGIT"
- 7** SULEQATIGIINNEQ INUIT PISINNAATITAAFFIINIK SIUARSAASUUVOQ
- 8** AAQQISUUSSAMIK SPIRALILERSUISIMANERIT PISINNAATITAAFFINNILLU INNARLIINERIT ALLAT DANSKIT NAALAGAAFFIATA MISISSORNIARPAI
- 12** NAMMINEQ AALAJANGIISINNAANEQ, KINGUAASSIUUTITIGUT INUTTULLU INNARLIGASSAANNGINNEQ KALAALLIT NUNAANNI NUKITTORSARNEQARPOQ
- 14** IMMIKKOORTITANERMUT ILLERSUGAANEQ KALAALLIT NUNAANNIT NUKITTORSARNIARNEQARPOQ
- 16** INUIT INNARLUUTILLIT PILLUGIT ILISIMASAQARNERULERNEQ PISINNAATITAAFFIINIK NUKITTORSAASINNAAVOQ
- 18** POLITIKKIKKUT ILIUUSERISAT ILINNIARFINNI INUIT INNARLUUTILLIT PILLUGIT ILISIMASANIK NUKITTORSAANISSAMUT AQQUTISSIUUSSIPPUT
- 19** INUIT INNARLUUTILLIT POLITIKKIKKUT INERISAANERMI PEQATAATINNEQASSAPPUT
- 20** OQALUTSIT MISISSUERIAATSILLU NALEQQOUSSAKKAT, KALAALLIT MEERARTAASA ANGAJOQQAALLU PISINNAATITAAFFII QULAKKISSAVAAT
- 22** KALAALLIT INUUSUTTUT INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SULEQATIGIIPPUT
- 24** INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT INSTITUTTI NAATSUMIK OQAATIGALUGU

Namminneq akisussaaffiup taarsiiffigitinnissallu akuerineqarnisaat pillugu arnat ataasiakkaarlutik qinnuteqartariaqanngillat. Suliani oqaluttuarisaanermut tunngasuni allani danskit Naalagaaffiat utoqqatisareerpoq taarsiissuteqartareerlunilu. Danskit Naalagaaffiat matumanissaaq taamaaliortariaqarnerpoq misissuiffigisariaqarpoq”.

Louise Holck
Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutimi pisortaq

AALLAQQAASIUT

Spiralilersuineq (Spiralkampagnen) qulequtsiullugu tusarnaagassiami nangeqattaartumi inuit pisinnaatitaaffiinik innarliineq annertoq DR-ip qulaajaavigaa. 1966-imiit 1970-ikkut ilanngullugit nunatsinni arnat ernisinnaasut affangajaat- arlalippassuarni akuersiteqqaarnagit - spiralilersorneqarput. Innarliinermi taama annertutigisumi akisussaaffik danskit naalagaaffiannit tiguneqartariaqarpoq, akuerineqarnissartaq taarsiiffigitinnissarlutik pillugit arnat ataasiakkaarlutik qinnuteqartariaqanngillat.

Taamaammat danskit naalagaaffiata ukioq manna spiralilersuisimaneq pillugu misissuineramik, nunattalu Danmarkillu akornanni oqaluttuarisaanitsinni, sorsunnersuup aappaata kingorna maannamut pisut pillugit arlaannaannulluunniit attuumasuteqanngitsumik misissuineramik aallartitsinissamik akuersinera, inuit pisinnaatitaaffiinut tunngatillugu alloriarneruvoq pingaarutilik. Naalakkersuisut Inatsisartullu qinnuteqarnerisa kingunerisaanik akuersisoqarpoq.

Kalaallit Nunaanni qaninnerpaamik suleqatigut Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit, oqaluttuarisaanermi maannalu inuit pisinnaatitaaffiinik innarliinerit misissuiffigeqqissaarneqarnissaat akisussaaffiliinissarlutik qulakkeerniarpagut.

Tamatuma peqatigisaanik, ukioq kingulleq assigiinmmik pineqarnermut tunngatillugu pitsaasunik allannguiffiuvoq: Kalaallit Nunaanni pinerluttaalisitsineq pillugu inatsimmi aalajangersagaq, kinguaassiuutitigut pinngitsaaliisarneq pillugu inatsimmi akuersissuteqarnissamut piumasaqaat atuutilersinneqarpoq, tarnikkut nakuuserfigineqarneq oqaluserineqalerpoq nunatsinnilu innuttaasut immikkoortitaanermut annertunerusumik illersorneqarsinnaaneq qilanaarisinnaanngorpaat.

Tamanna minnerunngitsumik pisinnaatitaaffiit pillugit sullissiviit makku suliniuteqarnerannik

patsiseqarpoq: Meeqqat illersuisoqarfiat MIO, Innarluutillit Illersuisoqarfiat Tiliq Kalaallit Nunaannilu Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit. Assersuutigalugu Tiliup nuna tamakkerlugu najukkani innarluutillit peqatigiiffiinik oqaloqatiginnittarneragut, Nuummi sinerissamilu illoqarfinni minnerni nunaqarfinniluunniit innarluutillit inuunerup assigiinngissutaannik ilisimasaqalerneq, qulakkeerneqarpoq. Ilisimasaat taakku, inatsisini politikkinilu inunnut innarluutilinnut assigiinmmik periarfissiinissamut siuarsaanissamik qulakkeerinissami piumasaqaataapput.

Danmarkimut qiviarutta kalaallit assigiinmmik pineqarnissaat oqaluserineqarportaaq. Ilaatigut kalaallit meerartaannik inuusuttaannillu angerlarsimaffiup avataanut inissiisarnerit ukkanneqarput. Allakkiami misissuariaatsit kalaallit meerartaannik pinngitsaaliissummik arsaarinninnernut atatillugu, angajoqqaatut piginnaasanik misissuinermit atorineqartut misissuariaatsillu kulturimut naleqqussagaannginnerat Instituttip annertunerusumik misissuiffigai.

Siumut isigigutta, qanoq ililluta nunarput Danmarkilu akimorlugit inuit pisinnaatitaaffiinik qulakkeerinissarput pillugu, pimoorussilluta soqutiginnillutalu oqaloqatigiinnissarput pingaaruteqarluinnarpoq. Tamatumunnga atatillugu kalaallit inuusuttut Danmarkimi immikkoortitsinermik nassuiaatiginninnermik, nutaamik pingaarutilimmillu oqaluserisassanngortitsippat. Bornholmimi innuttaasunik ataatsimeeqateqarnermi, kalaallit danskillu inuusuttaat qanoq naapeqatigiissinnaanerput, pisinnaatitaaffiit suut Danmarkimi kalaallit inuusuttaannit sorsuutigineqartut, qanorlu ililluta nunat akimorlugit pisinnaatitaaffiit nukittorsarneqarnissaannut ilisimasaqanerulernissatsinnut maligassiulluarput.

Atuarluarisi

Louise Holck
Pisortaq

”INNUTTAASUT INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ILISIMASAAT NUKITTORSASSAVAGUT, QANGALU MAANNALU INNARLIINERIT PAASINARSARLUGIT”

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti peqatigalugu, Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit, atortussanik paasissutissanillu atorfilittanik, inuinnaat suliniaqatigiiffiinik, meeqqanik atuartunik ilisimatusarfimmilu ilinniartunik, inuit pisinnaatitaaffiinik paasinninnissamat piginnaangorsaasussanik inerisaanermi siuttuupput.

Inuimmi pisinnaatitaaffii pillugit paasissutissat taaguutillu kalaallisuut suli annikeqaat, atortussallu kalaallit Nunaanni pissutsinik aallaaveqartut ikippallaarlutik.

”Tamatta, meeraagutta inersimasuugutta inersimasuuguttalu inuttut pisinnaatitaaffita ilisimalernissaannik pisariaqartitsineq annertoqaaq. Qaqugu qanorlu naaggarsinnaaneq kiallu akisussaataassinnaanera ilisimassavagut - inuit pisinnaatitaaffiisa iluini nammineq inissisimaffipput ilisimassavarput,” Qivioq Løvstrøm oqarpoq.

2021-imi Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinni siuliuttaasutut qinigaavoq. Siunnersuisoqatigiit sinneri peqatigalugit siunnerfeqarluni Kalaallit Nunaanni innuttaasut inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilisimasassaannik siammarterineq suliniutigaa.

Tamatuma peqatigisaanik Siunnersuisoqatigiit siulittaasuattut, oqaluttuarisaanermi innarliinerit spiralilersuisimanertut ittut misissorneqarnissaannik qulakkeerinissaq akisussaaffiliinissarlu, sorsuutigai.

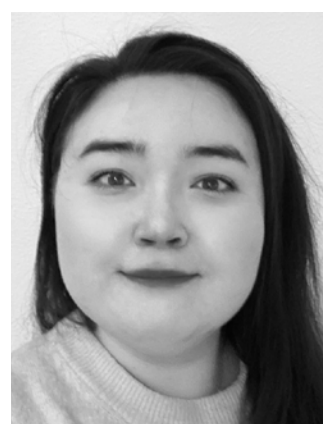
Ilisimatusarfik Inuillu Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti peqatigalugit –Siunnersuisoqatigiit 2021-22-imi suliniaqatigiiffiit naalakkersuisunut attuumassuteqanngitsut Ilisimatusarfimmi

qarasaasiakkullu isumasioqatigiinnikkut- inuit pisinnaatitaaffii pillugit pikkorissaanernik ingerlatsipput.

Siunnersuisoqatigiit, Naalagaaffiit Peqatigiit arnat pillugit isumaqatigiissutaat atuaruminarsagaq, Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit Instituttulu peqatigalugit, saqqummiuppaat. Tamatuma saniatigut paasititsiniaanernik, videonillu inuit pisinnaatitaaffiisa Kalaallit Nunaanni ullumikkut qanoq naapertuunnerannik takutitsisunik, suliaqarput.

Institutti peqatigalugu Siunnersuisoqatigiit Kalaallit Nunaanni inuinnaat suliniaqatigiiffiinut- ilaatigut qanoq inuinnaat Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimiititaliaannut nalunaarusiornermut peqataasinnaanerat pillugu qarasaasiakkut isumasioqatigiissitsipput.

”Iliuserisat taakku tamarmik pingaaruteqaqaat. Assigiinngitsunik siunertaqarput tamatumalu peqatigisaanik arlalitsigut ataqatigiillutik. Innuttaasut inuit pisinnaatitaaffiinut tunngasunik ilisimaarinninnerat ass. sulianik spiralilersuisimanertut ittunik qaffakaalersitseqataavoq. Suliniaqatigiiffiit naalakkersuisunut attuumassuteqanngitsut patajaallisarnerisigut innuttaasut nipaannik nukittorsaasoqartussaavoq, innuttaasummi nipangersagaasussaangimmata,” Qivioq Løvstrøm oqarpoq.

Qivioq Løvstrøm,
Kalaallit Nunaanni Inuit
Pisinnaatitaaffii pillugit
Siunnersuisoqatigiinni
siulittaasoq.

SULEQATIGIINNEQ INUIT PISINNAATITAAFFIINIK SIARSAASUUVOQ

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti, inuit pisinnaatitaaffii siuarsarniarlugit Kalaallit Nunaanniillu aallaavilerniarlugit iliuuseqartussanik, kalaallinik qanimut suleqateqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit qanimut suleqatigaagut. Tamatuma saniatigut ilaatigut makku suleqatigaagut: Ilisimatusarfik meeqqanik illersuisoqarfik MIO, innarluutilinnik illersuisoqarfik Tilioq, Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit iliuuseqartussallu allat- soorlu Naalakkersuisoqarfiit assigiinngitsut kiisalu Nunatsinni Inuit Innarluutilit Kattuffiat NIIK.

INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT ILISIMASANIK SIAMMARTERIVUGUT

Ilisimatusarfiup, Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit kiisalu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip akornanni suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutit, Danskit 2021-imut Aningaasanut Inatsisaanni, Atlantikup Avannaamiuinut aningaasaliissutinik Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttimut ukiuni sisamani aningaasaliissutinut ilassutit, aningaasaliiffiqeqarput.

Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiillu oqaloqatigiittuarnigut, Kalaallit Nunanni inuit pisinnaatitaaffiisa qanoq innerannik malittarinninnitsinnut aalajaatsumik tunngavissiipput. Kalaallit Nunanni pissutsinik inuiaqatigiinnut pingarutilinnik innersuussutitalinnik, innuttaasut pisinnaatitaaffiinik illersuinerup nukittorsarnissaanut pisortaqaqarfinnut iliuuseqartussanullu pingaarutilinnut allanut, ataatsimoorluta nalunaarusiortarpugut.

Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni pissutsinik innuttaasunut iluaqutaasussanik pitsannguisinnaaneq ukkanniarlugu, Naalagaaffiit Peqatigiit inuit pisinnaatitaaffii pillugit ataatsimiititaliaat assigiinngitsut peqatigalugit, nalunaarusiortarpugut.

Kalaallit Nunaanni meeqqat illersuisoqarfiat MIO, Kalaallit Nunaanni innarluutilit illersuisoqarfiat Tilioq, Kalaallit Nunaannilu Naligiissitaanermut siunnersuisoqatigiinni siulittaasoq, Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinni aalajangersimasumik ilaasortaapput. Tamatumunnga atatillugu Institutti, ilisimasanik paasissutissanillu nalissaqanngitsunik, Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiinut tunngasunik, suliniaqatigiiffinnit Siunnersuisoqatigiinnilu ilaasortat sinnerinit pissarsisarpoq.

AAQQISUUSSAMIK SPIRALILERSUISIMANERIT PISINNAATITAAFFINNILLU INNARLIINERIT ALLAT DANSKIT NAALAGAAFFIATA MISISSORNIARPAI

**Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
peqatigalugit, danskit naalagaaffiata innarliinernik- ilaatigut
niviarsiaqqanik arnanillu spiralilersuinermit akisussaaffimminik
misissuinissaa ilungersuutigarpur.**

Nunatsinni Danmarkimilu Naalakkersuisut, Kalaallit Nunaanni Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup Danmarkimilu Sundhedsministeriap ataatsimoorlutik spiralilersuisimanerup qulaajaaviginissaa nalunaarutigaat. Spiralkampagnen qulequtsiullugu DR-ip tusarnaagassiaani, Kalaallit Nunaanni niviarsiaqqat arnallu ernisinnaasut 9.000-it affangajaasa 1966-imiit 70-ikkut ilanngullugit danskit nakorsaannit spiralilersorneqarsimanerannik qulaajaasup saqqummiunneqarnerata kinguneranik, taama aalajangiisoqarpoq. Tusarnaagassiaq naapertorlugu niviarsiaqqanik 13-iinnarnik ukiulinnik spiralilersuisoqarpoq arnallu/niviarsiaqat angajoqqaalluunniit akuersisinneqaqqaarajunnatik.

Niviarsiaqqanik arnanillu tuusittilikkaanik akuersiseqaarnagit spiralilersuineq, niviarsiaqqat arnallu namminneq aalajangiisinaanerannik innarliineruvoq annertoq, nikassaanerusinnaallunilu inuppalaannginnerusinnaasoq. Tamanna tusarnaagassiap tusarnaarneqarsinnaanngornerata kinguninngua, Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit peqatigalugit tusagassiorfinni arlalinni uparuarparput.

Danskit naalagaaffiat spiralilersuisimaneq pillugu akisussaaffimminik misissuilerpat, 1953-imi nunasiaataanerup pisortatigoortumik atorunnaarsinneqarnerata kingorna, inuit pisinnaatitaaffiinik allanik innarliisoqarsimaneq qulaajaaviginiarlugu suliniut aallartinneqartariaqarpoq. Tamanna nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiinik- ilaatigut peqqissutsikkut, isumaginnikkut qulakkeerinikkut, kinaassutsikkut porsarsimassutsikkullu illersuinissamik pisussaaffeqarnerup tungaaniit isigineqassaaq.”

Qivioq Løvstrøm, Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit siulittaasuat.

”Allaanngilaq illissakkut
savinnik kapoorneqarneq.
Innarliinertut misinnarpoq.
Naalagaaffiup putuaanga.
Anigoruminaatsumik
taama annertutigisumik
misigititsisoq tassaavoq
taama pineqarnitsinni
- arnanilu amerlasuuni
annertuumik
kingunerqartumi-
illersorneqannginnerput.”

Naja Lyberth

Arnat akisussaaffiup akuerineqarnissaanik taarsiiffigitinnissamillu ataasiakkaarlutik qinnuteqartariaqanngillat. Danskit naalagaaffiat oqaluttuarisaanermi utoqqatsertareerpoq taarsiiffiginittareerlunilu. Danskit naalagaaffiat matumanissaaq taamaaliortariaqarnerisq misissorneqartariaqarpoq.”

Louise Holck, Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip pisortaa

ARNAT TAARSIIFFIGITITTARIAQARPUT

Tamatuma peqatigisaanik ataatsimoorluta danskit peqqissutsimut ministeriannut Magnus Heunicke-mut allagaqarluta, arnat pisinnaatitaaffiminnik innarliivigineqarnertik pillugu akuerineqarnissaasa, danskit naalagaaffiannit qulakkeerneqartariaqarnera uparuarparput. Innarligaasut piffissap naapertuuttup iluani taarsiiffigitinnissaasa pingaaruteqassusaa uparuarparputtaaq. Arnat ataasiakkaarlutik akuerineqarnissamik taarsiiffigitinnissamillu qinnuteqartariaqannginnerat erseqqissarparput. Akerlianilli taarsiissuteqarnissamik qulakkeerinissaq danskit naalagaaffiannit akisussaaffigineqartariaqarpoq.

OQALUTTUARISAANERMI INNARLIINERNIK ALLANIK MISISUSINEQ

Naalakkersuisut danskillu naalakkersuisui spiralilersuineq pillugu ataatsimoorlutik qulaajaanissamik aalajangernermini, oqaluttuarisaanermi sorsunnersuup aappaata kingorna maannamut, nunatta Danmarkillu akornanni pissutsinik misissuineramik atituumik aallartitsiniarlutik isumaqatigiipputtaaq.

Akuersisitseqqaarani spiralilersuineq innarliinerni danskit naalagaaffiannit akisussaaffigineqartuni kisiartaanngilaq. Kalaallit Nunaanni innuttasut allat amerlasuut danskit pisortaqarfiinit pisinnaatitaaffitsigut innarligaasimapput sumiginnagaasimallutilluunniit.

Tamakku ilaatigut tassaapput meeqqat 1951-imi perorsaanermit atatillugu misiliutigalugit Kalaallit Nunaanniit Danmarkimut aallartitat, kiisalu meeqqat uersakkat inatsisitigut ataataqanngitsut.

KALAALLIT NUNAANNI INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIINNIT INUILLU PISINNAATITAAFFII PILLUGIT INSTITUTTIMIT ILANNGUSSAT

- 2022-imi maaji qaammat spiralilersuinermit tunngatillugu akisussaaffimminik misissuinissaq inatsisitigullu kinguneqartitsinissamik siunnersuuteqarnissaq, danskit naalagaafiannut kaammattuutigaarput.
- Danskit peqqissutsimut ministeriannut Magnus Heunicke-mut allakkatsinni, arnat pisinnaatitaaffiminnik innarliivigineqartut akuersarneqarnissaannik danskit naalagaaffiata qulakkeerisariaqarnera, uparuakkatta ilagaat.

Sorsunnersuup aappaata
kingorna ulloq manna
tikillugu Kalaallit
Nunaata Danmarkillu
akornanni pissutsinik
oqaluttuarisaanikkut
misissuinissaq, Kalaallit
Nunaanni innuttaasunut
pingaaruteqarluinnar
sinnaavoq. Nunani
tamalaani meeqqanut
ullorititap Narsami
nalliusseqarnera assimi
takutinneqarpoq.

NAMMINEQ AALAJANGIISINNAANEQ, KINGUAASSIUUTITIGUT INUTTULLU INNARLIGASSAANNGINNEQ KALAALLIT NUNAANNI NUKITTORSARNEQARPOQ

Kinguaassiuutitigut pinngitsaaliisarneq pillugu inatsimmi akuersissuteqarnissamut piumasaqaat, pitsaaliuinermik nukittorsaaneq arnanullu nakuusernermik akiuiniarneq suliarineqarput.

Kalaallit innuttaasut amerlavallaat kinguaassiuutitigut pinerlineqartarnerat nakuuserfigineqartarnerallu, kisitsisit Kalaallit Nunanni politiiinersut takutippat; 2021-imi Kalaallit Nunaanni innuttaasut 1.000 iugaangata kinguaassiuutitigut pinerlunnerit 11,4 politiiinut nalunaarutigineqarput, ukiorlu taanna kisitsit taanna Savalimmiuni Danmarkimilu tamaallaat 1,4 -lluni.

Tamatuma peqatigisaanik Kalaallit Nunaanni innuttaasut 1.000-iugaangata 23,8 nakuuserneq nalunaarutigaa, kisitsillu taanna Savalimmiuni 1,8 -voq Danmarkimilu 3,6 -iulluni. Meeqqat inuusuttullu taakkuunerupput nakuusernikkut- kinguaassiuutitigullu pinerlineqartut. Arnat 25-it 34-illu akornanni ukiullit, kinguaassiuutitigut innarliinermut tunngatillugu immikkut pinerlineqarajunnerattaq, naalagaaffiup innuttaasut peqqissusaat pillugu Instituttiata ataani, Kalaallit Nunaanni Innuttaasut Peqqissusaannik Ilisimatusarfimmi kisitsisit takutippaat.

Taamaammat Kalaallit Nunaata 2022-imi pinerluttaalisitsinermut inatsimmi kinguaassiuutitigut pinngitsaaliisarneq pillugu inatsimmi akuersissuteqarnissamut piumasaqaatip atuutilersinneqarnissaanik aallarnisaasimanera, inuit pisinnaatitaaffiitut tunngatillugu siuariarneruvoq.

Akuersissuteqarnissamut piumasaqaatitalimmik inatsiseqalernikkut, nammineq aalajangiisinnaatitaaneq kinguaassiuutitigut inuttullu innarligeaanginnissaq nukittorsarneqarput, pinerluffigineqartup pinaasersimaneranik tunngaveqarani

nammineq piumassuseq tunngavigalugu atoqatigiinnerunersoq, paasiniaanermi qitiunerulissaaq. Akuersissuteqarnissamut piumasaqaat pillugu inatsisissatut siunnersuut oqaluuserineqarmat Kalaallit Nunaanni Naligiisitaanermut Siunnersuisoqatigiit Kalaallit Nunaannilu Inuit Pisinnaatitaaffii Pillugit Siunnersuisoqatigiit peqatigalugit Institutti taama naliliivoq.

Taamatuttaa Kalaallit Nunaata arnanut nakuusernarnermik angerlarsimaffimmi nakuusernarnermik pitsaaliuineq akiuiniarnerlu pillugit Istanbulimi isumaqatigiissutip, Europami Siunnersuisoqatigiit isumaqatigiissutaata akuerinissaanik aalajangernera, inuit pisinnaatitaaffiitut tunngatillugu siuariarneruvoq.

Arnanut nakuusernarneq akiorniarlugu suliniuteqarnermi, "2022-imi inatsisinik atuutitsinermut atatillugu anguniagassatut takorluukkat pingaarnersiukkallu" qule qutsiullugu saqqummiussa naapertorlugu, tamatuma sallinneqarnissaattaq, paasissutissat tamatumunnga tunngasut, qanigisani nakuusertoqartarnera pillugu ilisimasat annertusarniarlugit, suaassutsinut ukiunullu agguataarneqarnissaat Naalakkersuisut kissaatigaat.

Pingaarnersiunerit taakku, Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit peqatigalugit Naalakkersuisunut innersuussutitsinnut Naalagaaffiillu Peqatigiit arnat pillugit ataatsimiititaliaannut saqqummiussatsinnut, naapertuupput.

KALAALLIT NUNAANNI INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIINNIT INULLU PISINNAATITAAFFII PILLUGIT INSTITUTTIMIT ILANNGUSSAT

- Ataatsimoorluta Kalaallit Nunaanni assigiimmik pineqarneq pillugu killiffissiunermi nalunaarusiatsinni 2019-imeersumi, Istanbulimi isumaqatigiissut Kalaallit Nunaanni atorsinnaangorlugu, tunuarsimaarfiginninnerup atorunnaarsinneqarnissaa innersuussutigaarput. Kalaallit Nunaanni Politiit qanigisani nakuusertarneq suaassutsimut ukiunullu agguataarlugit paasissutissanik katersinissaat, nalunaarusiami innersuussutigaarputtaaq.
- Naalagaaffiit Peqatigiit inuit pisinnaatitaaffii pillugit højkommisærriata allatseqarfianut 2021-imi juuni qaammat allakkatsinni, Naalagaaffiit Peqatigiit arnat pillugit ataatsimiititaliaata Istanbulimi isumaqatigiissutip akuerinissaanik Kalaallit Nunaannut innersuussinera, kinguaassiuutitigut pinngitsaaliisarneq pillugu inatsimmi akuersissuteqarnissamik tunngaveqarnissaa nassuiarlugu saqqummiussinera erseqqissaavigaarput.
- Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit peqatigalugit paasissutissat piviusut, Kalaallit Nunaanni kinguaassiuutitigut pinngitsaaliisarneq pillugu inatsimmi akuersissuteqarnissamut piumasaqaatip, inuit pisinnaatitaaffiitut qanoq siuariaataaneramik nassuiaasut, 2022-imi marsip ulluisa arfineq pingajuanni saqqummiuppagut.
- Tamatuma saniatigut ataatsimoorluta innersuussutigut, ass. nunap inoqqaavisa arnartaannut meerartaannullu nakuusertarneq, nalunaarusiamut, arnanut nakuusertarneq pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit immikkut nalunaarusiortuannit suliarineqartumut ilassuteqarnikkut, arlalitsigut erseqqissarpagut.

IMMIKKOORTITAANERMUT ILLERSUGAANEQ KALAALLIT NUNAANNIT NUKITTORSARNIARNEQARPOQ

Assigiinngisitsineq pillugu inatsisip sukannerusup suliniutiginnissaanut Naalackersuisut akuersipput.

Assigiinngisitsinermut annertunerusumik illersugaalernissaq maalaaruteqarnissamullu periarfissagissaarnerulernissaq, Kalaallit Nunaanni innuttaasut qilanaarisinnaavaat.

Assigiinngisitsineq pillugu inatsimmik nalinginnaasumik aalajangiisartunillu arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik pilersitsinissaq suliniutiginarlugit, 2021-imi Naalackersuisut Naalagaaffiit Peqatigiit amqip qalipaataa tunngavigalugu assigiinngisitsinermut ataatsimiititaliaanut nalunaarput.

Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit peqatigalugit, Kalaallit Nunaat, Savalimmiut Danmarkilu, amqip qalipaataa tunngavigalugu assigiinngisitsineq Naalagaaffiit Peqatigiit ataatsimiititaliaani 2021-imi novembari qaammat naliliivigineqarmat innersuussuterput, nalunaarummi malineqarpoq. Tamatumani akuerisaasuni tamani assigiinngisitaanermut illersorneqarnissaq pillugu inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinissaq, Kalaallit Nunaannut innersuussutigaarput. akuerineqartut tamarmik ilaatigut tassaapput; suaassuseq, amqip qalipaataa imal. inuiaassuseq, innarluuteqarneq, ukiut, atoqatigiinnikkut isuma, suaassutsikkut

kinaassuseq, suaassutsimik takutitsineq suaassutsillu assigiinngissutaat upperisarlut.

Illersuinerup suliffeqarfinni avataanilu atuutsinneqarnissaa, maalaarutinillu aalajangiisartunik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik pilersitsisoqarnissaa innersuussutigaaq. Naalackersuisut nalunaarutaat assigiimmik pineqarnerup nukittorsarneqarnissaanut alloriarneruvoq pingaarutilik. Kalaallit Nunaannimi assigiimmik pineqarneq pillugu inatsit taamaallaat suaassuneq pissutigalugu assigiinngisitaanermut illersuivoq. Illersugaaneq pingaarnertut suliffeqarfinni atuuppoq, tamatumalu saniatigut Kalaallit Nunaanni innuttaasut assigiinngisitaasutut misigisut, arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumut maalaaruteqarnissamut periarfissaqanngillat, suliarlu eqqartuussivikkut suliassanngortittariaqarlugu. Maalaarut pisortaqarfimmi assigiinngisitaanermut tunngasuuppat, Inatsisartut Ombudsmandiannut maalaaruteqarnissaq innuttaasut periarfissatuaat.

Maalaarutinik aalajangiisartunik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik pilersitsinerupass. suliffimmi kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliorneq pillugu kalaallit innuttaasut maalaarnissamut periarfissaat nukittorsassavaa.

Meeqqat atuarianni
atuartut ataatsimoortut,
ilinniartitsisut
angajoqqaallu 2018-
imi septembari
qaammat Narsarmi
pimmatiginnittarneq
akiorniarlugu
akerliussutsimik
takutitsipput.

KALAALLIT NUNAANNI INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIINNIT INUILLU PISINNAATITAAFFII PILLUGIT INSTITUTTIMIT ILANNGUSSAT

- Naalagaaffiit Peqatigiit amqip qalipaataa tungavigalugu assigiinngisitsinermut ataatiititaliaanut oqaatsit atorlugit saqqummiussinermi ataatsimiititaliamullu tassunga peqatigisaanik nalunaarusiami, Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit iluanni avataannilu assigiinngisitaanermut nalinginnaasumik illersorneqarnissaq pillugu inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinissaq innersuussutigaarput.
- Ilisimatusarfik peqatigalugu 2022-imi maaji qaammat, assigiinngisitsinnginnissamik suliaqarneq periutsillu, inuunnaat suliniaqatigiiffiinut iliniartitsissutigaaqut.
- Teknikki digitaliusoq atorlugu inuit pisinnaatitaaffii assigiinngisitsinnginnissarlu pillugit ilinniartitsinermi modulinik Kalaallit Nunaannut tungasunik suliaqarpugut. Moduli siullesq 2022-imi kalaallisut danskisullu saqqummissaaq modulillu allat tallimat tulleriarlutik nittartakkami pisinnaatitaaffikka.gl -imi pissarsiarineqarsinnaanngussallutik.

[https://menneskeret.dk/
udgivelser/parallellrapport-
cerd-2021](https://menneskeret.dk/udgivelser/parallellrapport-cerd-2021)

INUIT INNARLUUTILLIT PILLUGIT ILISIMASAQARNERULERNEQ PISINNAATITAAFFIINIK NUKITTORSAASINNAAVOQ

Inuit innarluutillit pillugit paasissutissat politikikkut iliuusissatut pilersaarutitut ilusilersorneqalersunut pingaaruteqarput. Siunissami innuttaasut peqqissusaannik misissuisitsinerni, innarluuteqarneq pillugu apeqqutit alloriaqqiffiussapput pingaarutillit.

Naalagaaffiit Peqatigiit innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaata Kalaallit Nunaanni naammassineqarnissaa pillugu Naalakkersuisut nalunaarusiorput. Nalunaarusiaq innarluutillit pillugit iliuusissanut pilersaarutip Kalaallit Nunaannut naleqqussakkap piviusunngortinneqarsinnaaneranut aqqutisiuussivoq.

Tamanna pitsaasuvoq. Iliuusissanut pilersaarut inuit innarluutillit pisinnaatitaaffiisa illersorneqarluarnerunissaannik kinguneqassappat, inunnt innarluutilinnut atugassarititaasut pillugit paasissutissanik annertunerusunik pisariaqartitsisoqartoq, Kalaallit Nunaanni innarluutillit illersuisoqarfiat Tilioq Inuillu Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti naliliipput.

Taamaamat inunnt innarluutilinnut atugassarititaasut pillugit iliisimasani paasissutissanillu annertunerusunik katersinissamut suut periarfissaasinnaaneranik, Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfiup isummernissaa innersuussutigaarput. Tilioq peqatigalugu innuttaasut peqqissusaannik misissuisitsinissap tulliuuttup 2024-imi pisussap, inunnt innarluutilinnut

atugassarititaasut pillugit apeqqutinik imaqarnissaa siunnerfigalugu suliniuteqarpugut. Tapersersuillutik malittarinnittussanik, inuit innarluutillit pillugit innuttaasut peqqissusaannik misissuisitsinermi, Innuttaasut Peqqissusaannik Ilisimatusarfimmit ingerlanneqartumi, apeqqutissiortussanik pilersitsisoqarnera, tamatuma ilaatigut nassataraa. Institutti Tiliorlu tapersersuillutik malittarinnittussanut ilaalerput.

”Tiliup Inuillu Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip isumaat naapertorlugu, innarluuteqarneq pillugu apeqqutit innuttaasut peqqissusaannik misissuisitsinermut ilanngunnerisigut, Kalaallit Nunaanni innarluutilinnut tunngatillugu paasissutissat tunngaviusussat annertoqisumik nukittorsarneqassapput. Taamaalillutik Kalaallit Nunaanni oqartussat innarluutillit pillugit isumaqatigiissummi pisussaafiit annertunerusumik eqquutsissinnaangussavaat, innarluutillillu pillugit suliniaqatigiiffiit, Kalaallit Nunaanni inuit innarluutillit atugaat pitsanngorsaaviginiarlugit qanoq suliniuteqarsinnaanerput pillugu ilisimasaqarnerulissapput” Kalaallit Nunaanni innarluutillit illersuisuat Anja Hynne Nielsen oqarpoq.

INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT INSTITUTTIMIT ILANNGUSSAT

- Kalaallit Nunaanni innarluutilinnut illersuisoqarfik Tilioq peqatigalugu tulliani innuttaasut peqqissusaannik misissuisitsinermi innarluuteqarneq pillugu apeqqutit ilanngunneqarnissaat siunnerfigalugu suliniuteqarpugut. Tilioq peqatigalugu innarluuteqarneq pillugu apeqqutinut tunngatillugu tapersersuillutik malittarinnittussanut ilaavugut.
- Tusarniaavigineqarnitsinni akissutitsinni 2022-imi maaji qaammat nassiussami, ilaatigut inunnut innarluutilinnut atugassarititaasut pillugit ilisimasani paasissutissanillu annertunerusunik pissarsiniarnissamut katersinissamullu periarfissat pillugit Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalackersuisoqarfiup isummernissaa innersuussutigarpuit.

2021-imi novembari qaammat inuusuttut innarluutillit nunatsinneersut, Norgimeersut Danmarkimeersullu qanoq ilillutik pisinnaatitaaffimminnik atuiluarsinnaanerulersinnaanerlutik ilisimalarniarlugu katersuupput. Tilioq ataatsimiinnermik suliniuteqartuuvog.

POLITIKKIKKUT ILIUUSERISAT ILINNIARFINNI INUIT INNARLUUTILLIT PILLUGIT ILISIMASANIK NUKITTORSAANISSAMUT AQQUTISSIUUSSIPPUT

**Naqinnernik ilisarsisinnaanginnermut misissueriaaseq kalaallisoq
naamassingajalerpoq, nalunaarusiamilu nutaami inuit
innarluutillit meeqqat atuarfiannik naammassinnittut amerlassusaat
qulaajaavigineqassalluni.**

Kalaallit Nunaanni innuttaasuni 5 procentit 10 procentillu akornanniittut naqinnernik ilisarsisinnaangitsut, manna tikillugu piumasaqaatigisinnaasaminnik ikiorserneqartanngillat. Tamanna ilaatigut naqinnernik ilisarsisinnaangitsunut misissueriaatsimik Kalaallit Nunaanni pissutsinut oqaatsitigullu naleqqussakkamik peqannginneranik patsiseqarpoq. Tamannali oqaluttuaannanngulerpoq.

Misissueriaatsimimmi kalaallisuumik, meeqqat atuarfianni qaffasinnerusunillu ilinniartitit naqinnernik ilisarsisinnaanginnermik suussusersiniaanermi atorpeqarsinnaasumik inerisaasoqarnissaa atuutilersitsisoqarnissaalu, Inatsisartut akuersissutigaat.

Akuersissutaanera tassaavoq ilinniartitaaneq pillugu politikkimi iliuuserisat pingaarutillit marluusut aappaat, ilinniartitit inuit innarluutillit pillugit pisortat ilisimasaqarnerulernissaannut aqqutissiuussisussa.

2022-imi 10. klassimi immikkut atuartitani, qassit meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsissimanerannik erseqqissaasumik Naalakkersuisut nalunaarusiorput. Nalunaarusiami klassimi immikkut atuartitit qassit meeqqat atuarfiannik naammassinnittarnerannik qulaajaanikkut, iliuusissanik atuartitit ilinniartitaanissamut pisinnaatitaaffiannik nukittorsaasinnaasumik inerisaanissamut, pisortat pitsaanerusumik periarfissinneqassapput.

KALAALLIT NUNAANNI INUIT PISINNAATITA AFFII PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIINNIT INUILLU PISINNAATITA AFFII PILLUGIT INSTITUTTIMIT ILANNGUSSAT

- 2021-imi meeqqat atuarfianni klassini immikkut atuartitit qassit innersuunneqartarnerat meeqqallu atuarfianni inaarutaasumik ingerlariaqqiffiusumik misilitsittarnerat pillugit misissuinissaq innersuussutigaarput.
- Naalakkersuisut naqinnernik ilisarsisinnaanginnermut misissueriaatsimik nunatsinni pissutsinut kalaallillu oqaasiinut naleqqussakkamik inerisaanissaat atuutilersitsinissaallu innersuussutigaarputtaaq.
- Kalaallit Nunanani ilinniartitaanissamut pisinnaatitaaffik pillugu unammilligassat, innersuussutit qulaajaanerlu, inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilinniartitaanissamik atuartinneqarnissamillu pisinnaatitaaffik killiffissiorlugu, 2021-imi nalunaarusiorpagut.

INUIT INNARLUUTILLIT POLITIKKIKKUT INERISAANERMI PEQATAATINNEQASSAPPUT

Nunatsinni illoqarfinni arlalinni ataatsimeeqatigiinnerit oqallinnertallit annertunerusumillu akuutitsinissamut toqqammavissat, inuit innarluutillit pisinnaatitaaffiik nukittorsaasinnaapput.

Innarluuteqarneq inuiaqatigiinni immikkoortuni arlalinni ilanngullugu eqqarsaatigineqassaaq. Periarfissiineq inuillu ataasiakkaat pisariaqartitaat eqqarsaatigineqassapput.

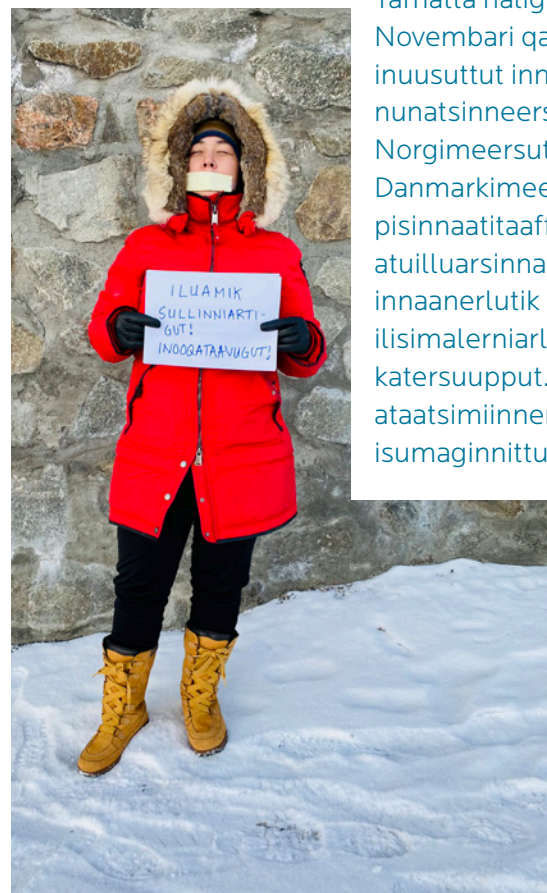
Nunatsinni inuit innarluutillit peqatigiiffiillu takkununga sinniisuusut, politikikkut inerisaanermi aalajangiinernilu qanoq akuutinneqarsinnaanerannut toqqammavissat ilaat, taama oqaasertaqarput. Ataatsimiinnerni oqallinnertalinni tallimani nunatsinni illoqarfinni sisamani; Nuummi, Sisimiuni, Narsarsuarmi Aasiannilu pisuni toqammavissat, Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit peqatigalugit, 2022-imi januaari qaammat allakkiangorlugit quppersagangorlugillu saqqummiussagut tunngavigalugit oqaasertalerneqarput.

Allannguutinik pitsaasunik pilersitsisoqarnissaa pillugu inuit innarluutillit peqatigiiffiillu, taakkununga sinniisuusut, Kalaallit Nunaanni politikimik ineriartortitsinermut aamma aalajangiisarnernut qanoq peqataatinneqarsinnaanersut pillugit nalunaarussiaq.

<https://menneskeret.dk/udgivelser/kalaallit-nunaanni-inuiaqatigiit-peqataatsineq-aamma-innarluutillit-pillugit-politikki>

Nuummi 2022-imi upernaakkut aqqisuussinerni arlalinni Tiliumit ingerlanneqartuni, inuinnarnik annertunerusumik akuutitsineq ukkanneqarportaag. Tamatumani Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti, ilaatigut Naalagaaffiit Peqatigiit innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaanni pingaarnert pillugit saqqummiussinikkut peqataavoq.

'Iluamik sullinniartigut! Tamatta naligiippugut!' Novembari qaammat 2021 inuusuttut innarluutillit nunatsinneersut, Norgimeersut Danmarkimeersullu pisinnaatitaaffimminnik atuiluarsinnaanerulers-innaanerlutik ilisimalerniarlugu katersuupput. Tilioq ataatsimiinnermik isumaginnittuuvoq.

OQALUTSIT MISISSUERIAATSILLU NALEQQUSSAKKAT, KALAALLIT MEERARTAASA ANGAJOQQAALLU PISINNAATITAAFFII QULAKKISSAVAAT

Kalaallit meerartaannik pinngitsaaliissummik arsaarinnineq, misissueriaatsit kulturimut naleqqussarneqannginnerat pissutaalluni, paatsoornermik tunngaveqarsinnaapput. Tamanna immikkoortitsineramik kinguneqarsinnaasoq, Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti allakkiami naliliivoq.

Danmarkimi meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqartut 1 procentiupput. Meeqqani nunatsinni inunngortuni meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqartut 7 procentiupput nunatsinnilu inunngortumik angajoqqaalinni 5 procentiullutik.

Ilisimatusartut arlallit nunatsinneersut Danmarkimeersullu misissueriaatsinik kalaallit angajoqqaatut piginnaasaannik naliliinermi danskit kommuniinit atorineqartunik isornartorsiupput. Isornartorsiuinermi pineqarpoq misissuinermi sakkugineqartut kulturikkut equngassuteqarnerat, inunniit nunani killerni kulturineersunut inerisagaanertik imaaliillaannartu kalaallinik misissuinermi atorineqarsinnaannginnertik pissutigalugu, angajoqqaanik kalaallinik naliliinerluttarlutik.

Tamanna tunngavigalugu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutti kalaallit Danmarkimiittut angajoqqaatut piginnaasaannik misissuineq pillugu allakkiamik saqqummiussivoq.

Allakkiami pisinnaatitaaffiit meeqqat kalaallinik nagguillit, misissueriaatsit misissuiffigineqartup kulturianut naleqqussagaanngitsut tunngavigalugit pinngitsaaliissummik arsaarinnissutaanermik eqqugaasut misissorneqarput. Allakkiaq pisortaqaarfinnut innersuussutinik arlalinnik imaqaqportaaq.

KALAALLIT NUNAANNI INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIINNIT INUILLU PISINNAATITAAFFII PILLUGIT INSTITUTTIMIT ILANNGUSSAT

- 2021-imi Danmarkip qanoq ililluni kalaallit Danmarkimiittut immikkoortinneqannginnissaannik illersuinerminik nukittorsaanissaa pillugu, Naalagaaffiit Peqatigiit ammip qalipaataa tunngavigalugu assigiinngisitsinermut ataatsimiititaliamut ataatsimoorluta nalunaarusiorpugut. Innersuussutigut oqaatsit atorlugit ataatsimiititaliamut saqqummiuppaguttaaq.

INNERSUUSSUTIT

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip ilaatigut innersuussutigaa:

- Naalagaaffiit Peqatigiit ataanni isumaqatigiissut ILO nr. 169 nunap inoqqaavinut tunngasoq naapertorlugu, danskit pisorta qarfiisa kalaallit kulturiannik kinaassusaannillu illersuinissamik pisussaaffeqarnerisa, Isumaginninnermut Utoqqarnullu ministeriamit erseqqissaavigineqarnissaa. Tamanna ilaatigut danskit pisorta qarfiisa meeqqat angerlarsimaffiminni nalerisimaarnissaannik ineriartornissaannillu qulakkeerinissaq siunertaralugu, kalaallinut ilaqutariinnut immikkut tapersuinissaannik ikiorsiinissaannillu qulakkeerinissaannik isumaqarpoq.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiisoqassappat, meeqqap oqaatsini, kulturini kinaassutsinilu pigiinnarsinnaaqqullugit, kalaallini ilaqutariinni inissiisoqarsinnaanera paasiniartariaqarpoq.

- Isumaginninnermut Utoqqarnullu Ministeeriap, kalaallit ilaqutariit ilaqutariittut-immikkoortitaanginnissamullu pisinnaatitaaffiik kinguneqarluartumik illersuinissaq, qulakkiissavaa. Tarnip pissusaanik immikkut ilisimasallit misissuinermit atortui, angajoqqaat piginnaasaannik misissuinermit atorsinnaassagunik pinngitsaaliissummillu arsaarinninnernut tunngaviussagunik, kulturimut naleqqussagaasariaqarput.

KALAALLIT INUUSUTTUT INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT SULEQATIGIIPPUT

Kalaallit inuusuttut Danmarkimi immikkoortitsinermik nassuiaanermikkut nutaamik pingaarutilimillu oqariartuuteqarput. Inuusuttut kalaallit eqqumiitsuliortut arlallit, politikereit oqalliseqataasartullu kalaallit inuusuttut Danmarkimiittut assigiimmik pineqarnerannik ukkassinissamut, 2022-imi Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Suleqatigiinnit qaaqquneqarput.

BORNHOLMIMI INNUTTAASUNIK ATAATSIMEEQATEQARNEQ:

KALAALLIT DANMARKIMIITTUT ASSIGIIMMIK PINEQARNISSAAT PILLUGU INUUSUTTUT OQALLITITSIPPUT

Innuttaasunik ataatsimeeqateqarnermi, kalaallit danskillu inuusuttaat, pisinnaatitaaffiit suut kalaallinit inuusuttunit Danmarkimiittunit sorsuutigineqarnerat, qanorlu iliornikkut nunat akimorlugit pisinnaatitaaffitta annertusaavigineqarsinnaanerit pillugit paasisaqarnerorusullutik naapipput.

Suna pillugu Kalaallit, akerlianik pinnatik, danskit illoqarfiisa aqqinik ilinniartinneqarpat? Danmarkimi kalaaliulluni inuuniarnermi suut unammilligassaappat? Danskillu nunarput pillugu ilisimasaqannginnerat Danmarkimi kalaallinik immikkoortitsinermut qanoq sunniuteqarpa?

Apeqqutit ilaat nipilersukkanik tusarnaartitsisartup (DJ) isummaminnillu siararteriniap AVIAJA-ip, Siumut sinnerlugu folketinngimi ilaasortap Aki-Matilda Høegh-Dam-ip, Nalik qulequtsiullugu suliniummik aqutsisup Mira Brandes-ip nunalu tamakkerlugu Konservativit inuusuttaasa siulittaasuata Christian Holst Vigilius-ip, innuttaasunik ataatsimeeqateqarnermi oqallisigisaat taama nipeqarput.

ROSKILDE FESTIVALI:

KALAALLIT EQQUMIITSULIORTUT NUNAP INOQQA AVISA PISINNAATITAAFFIINIK UKKASSINERMIK NUKITTORSAAPPUT

”Kalaallit kulturiata ilaata annertuup nunasiaataalernerup kingorna annaaneqartup utertinnissaa pingaaruteqarluinnarpoq.”

Taama oqarpoq inuusuttoq eqqumiitsuliortoq Seqininnguaq, DJ nipilersortartorlu AVIAJA peqatigalugu Roskilde Festivalimi inuusuttunut eqqumiitsuliornikkut kalaaliussutsimik oqaatiginnissinnaanermik immikkoortitaanermullu naaggaarsinnaanermik paasisaqartitsisoq.

Eqqumiitsuliortut taakku marluk RE: ACT HUMAN RIGHTS-imut, Roskilde Festivalip ilaani, ulluni pingasuni eqqumiitsuliortut qanoq ilillutik inuit pisinnaatitaaffiinik siarsaaqataanerannik ukkassinissami, qaaqqusanut 20-iusunut ilaapput.

Taalliortoq DJ-ilu, AVIAJA,
inuunini tamakkiusallugu
kalaalliunerminik
kangusuutiginnittarsimavoq.
Ullumikkulli nipilersuusiani
aqqutigalugit kangusunneq
tulluusimaarninngortippaa.
Eqqumiitsuliorneq
aqqutigalugu
issittormiuunerminut
asanninnini takutippaa
kinaassutsinilu utertillugu.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Suleqatigiit, inuusuttut
inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilisimasaannik
pimoorussinerannillu annertusaanissaq suliniutigaat.
Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Suleqatigiit, Roskilde
Festival, Amnesty International Danmark,
Ungdomsbureauet, Mino Danmark kiisalu Dansk
Ungdoms Fællesråd suleqatigalugit, Inuit
Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttimit pilersinneqarput.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Suleqatigiit uani
malinnaaffigikkit:
www.instagram.com/menneskerettighedsalliancen/

INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT INSTITUTTI NAATSUMIK OQAATIGALUGU

Inuit pisinnaatitaaffii, tunngaviusumik inatsimmi nunanilu tamalaani isumaqatigiissutini arlalinni, Danmarkimit Kalaallit Nunaannillu malinneqarnissaat toqqarneqartuni allassimapput. Inuit pisinnaatitaaffii tassaasinnaapput killiligaanani oqaaseqarsinnaatitaaneq, naapertuilluartumik eqqartuunneqarsinnaaneq, inatsimmut atuuttumut tunngatillugu assigiimmik pisinnaatitaaffeqarlunilu pisussaaffeqarnermik tunngaveqarneq, taamatuttaarlu ilinniartitaanissamut, peqqissuunissamut ineqarnissamullu pisinnaatitaaffeqarneq.

Inuit pisinnaatitaaffiik illersuinissaq siuarsaanissarlu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Instituttip suliaasarai inuillu pisinnaatitaaffiisa Kalaallit Nunaanni qanoq ingerlanneqarnerat nakkutigisassaralugu. Institutti 2014-imi maaji qaammat aallarnerfigalugu, Kalaallit Nunaat tamakkerlugu inuit pisinnaatitaaffii pillugit sullissiviuvog.

Taamaammat Naalackersuisunut, Inatsisartunut naalagaaffimmilu pisortanut, inuit pisinnaatitaaffii pillugit siunnersuisuuvugut. Ass. inatsisissatut siunnersuutit inuit pisinnaatitaaffiik eqquutitsinerannik naliliinikkut taamaaliortarpugut. Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiitut tunngasut pillugit, nunani tamalaani suliniaqatigiiffinnut soorlu Naalagaaffinnut Peqatigiinnut nalunaarusiortarpuguttaaq.

Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnik suliniaqatigiiffinnillu-pingaartumik Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinnik suleqateqarneq-suliatta pingaartut ilagaat. Suleqatigut- atuuffikkut, ilisimasatigut siunersioqatigiinnikkullu, Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffiitut tunngatillugu unammilligassat pingaarnepaat iliuuseqarfiginiarlugit sulinitinni- peqataasarput. Siunissaq ungasinnerusog isigalugu Kalaallit Nunaanni nuna tamakkerlugu inuit pisinnaatitaaffii pillugit sullissivimmik pilersitsisinaanissaq, Siunnersuisoqatigiinnit Instituttimiillu anguniagaavoq.

Ukiut tamaasa suliniutigut Kalaallit Nunaannilu inuit pisinnaatitaaffiitut tunngatillugu ineriartorneq pillugit Inatsisartunut nalunaarusiortarpugut.

Ukiut tamaasa ukiumi qaangiuttumi suliatinnut paasisaqartitsisumik Folketingimut nalunaarusiortarpuguttaaq. Tamatuma peqatigisaanik, ukiut tamaasa Danmarkimi inuit pisinnaatitaaffii pillugit inissisimaffimmik ataatsimut isiginninnerput uani nutarteriffigisarpaput: menneskeret.dk/status.

INUIT
PISINNAATITAAFFIINUT
INSTITUTI